

ФРАНЦУСКИТЕ АТРИБУТИВНИ КОНСТРУКЦИИ СО ГЛАГОЛИ КОИ ОПИШУВААТ МИСЛОВЕН ПРОЦЕС И НИВНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Под поимот *атрибутивни конструкции* во француската граматика се разгледуваат конструкциите кои содржат атрибут којшто се однесува на субјектот или на директниот објект. Напоменуваме дека во македонската граматика функционален еквивалент на францускиот атрибут е именскиот дел на глаголско-именскиот прирок. Во оваа статија ги обработуваме француските конструкции со атрибут на директен објект (КАО), во кои во како атрибутивни глаголи се среќаваат глаголи коишто опишуваат мисловни и евалуативни процеси, односно: *croire, juger, trouver, considérer* и *estimer*.

1. Синтаксички особини

Една од основните синтаксички карактеристики на овие конструкции претставува неотстранливоста на атрибутивниот елемент. Имено, во негово отсуство, конструкцијата станува синтаксички и семантички неодржлива. Освен оваа особеност, тие ги покажуваат и следниве други карактеристики:

а) *Можност за парафраза со декларативна реченица, којашто претставува нивни синтаксички еквивалент:*

(1)	On <i>les croyait</i> morts et enterrés . (елек. кор.)
(1а)	<i>Ги мислеа</i> за мртви и закопани . (н.п.)
(1')	On <i>croyait qu'ils étaient</i> morts et enterrés . (н.к.)
(1'а)	<i>Мислеа дека се</i> мртви и закопани . (н.п.)
(2)	J'ai <i>trouvé</i> cela très grave . (елек. кор.)
(2а)	<i>Според мене, тоа</i> беше многу страшно . (н.п.)
(2')	J'ai <i>trouvé que</i> cela a été très grave . (н.п.)
(2'а)	<i>Сметав дека тоа е</i> многу страшно . (н.п.)

б) *Можност за вметнување на копулата être:*

(3)	J'ai quand même <i>trouvé</i> le jeu bien sympa malgré l'aspect répétitif.
(елек. кор.)
(3а)	<i>Мене, сепак, играта</i> ми беше интересна и покрај повторувањата.
(н.п.)
(3б)	<i>Мене, сепак, играта</i> ми се виде интересна и покрај повторувањата.
(н.п.)
(3в)	<i>Според мене, играта</i> беше интересна и покрај повторувањата. (н.п.)
(3')	Le jeu que j'ai <i>trouvé être</i> bien sympa malgré l'aspect répétitif.
(3'а)	<i>Играта</i> која ми беше интересна и покрај повторувањата.

в) Замена (клитизација) на атрибутските дополненија:

- (4) Personne *ne croyait* alors **cette nouvelle venue capable de dépasser CNN**. (елек. кор.)
(4а) Тогаш никој *не веруваше дека овој нов канал ќе биде способен да го надмине CNN*. (н.п.)
(4б) Тогаш никој *не мислеше дека овој нов канал ќе биде способен да го надмине CNN*. (н.п.)
(4') **Dépasser CNN**, personne *n'en croyait capable* cette nouvelle venue.
(4'а) Да го надмине CNN? Никој *не го сметаше новиот канал способен за тоа/такво нешто*. (н.п.)

2. Карактеристики на глаголите

Во француските јазични истражувања, глаголите од оваа група често се разгледуваат како глаголи кои покажуваат модални карактеристики. Имено, се работи за тоа дека во КАО тие ја губат својата полнозначност и немаат улога на управувачи на предикативната врска меѓу директниот објект и атрибутот. На тој начин, тие се лишени од функцијата на главен предикат, или на предикативно јадро, добивајќи статус на модални глаголи, слично како глаголот *faire*, во конструкции од типот *Il le fait courir*, или на глаголи-оператори кои „градат целина со придавката по нив“ (Blanche-Benveniste, 1988:62, во Tobback, 2008: 74):

- (5) Marie *croyait heureuse sa mère*.

SN1 - [V – X]- SN2

Доказ за нивната ослабена улога во овој тип КАО, според Тобак, претставува и фактот што може да дојде до инверзија на директниот објект и атрибутивниот елемент:

- (6) Certains amis *trouvèrent* un peu **particulier le nom de Véronique** dont il baptisa le premier. (CV, 52)
(6а) Некои пријатели *сметаша дека е малку необично името Вероника* со кое го крсти своето прво дете. (ПВ, 89)
(6б) На некои пријатели, *името Вероника* со кое го крсти своето прво дете им **се виде** малку **необично**. (н.в.)
(7) J'ai toujours *trouvé* **merveilleuses les voix** de ces artistes. (елек. кор.)
(7а) Од секогаш сум *мислела дека овие изведувачи имаат прекрасен глас*. (н.п.)
(7б) Од секогаш сум *го сметала за прекрасен гласот* на овие изведувачи. (н.п.)
(7в) **Гласот** на овие изведувачи од секогаш *ми бил преубав*. (н.п.)

Заради тоа што глаголот има помошна функција во горните примери, атрибутивниот предикат ја презема улогата на главен предикат заземајќи централно место во реченица, веднаш зад глаголот, кој добил особини на помошен глагол: „Во тој случај, елементот SN2 (објектот) *не треба повеќе да се толкува како семантички субјект на вториот предикат, туку како објект на еден „сложен“ предикат кој се состои од*

комбинација на глаголот и атрибутивниот предикат X. Од гледна точка на информативната содржина, референтот на SN2 може во тој случај да биде дел од реченичниот предикативен фокус¹.

3. Анализа

Како што наведовме, предмет на анализа во оваа статија се конструкциите со атрибут на објект, во кои како атрибутивни глаголи се среќаваат глаголи кои опишуваат мисловни, интелектуални, евалуативни процеси: *croire, trouver, juger, considérer, estimer*.

Основен белег на КАО кои ги содржат овие глаголи претставува модалноста, или, поточно, епистемичната модалност, затоа што во сите нив е присутен ставот на говорителот во поглед на реченичната содржина.

Конкретно, од анализата се воочува дека кај нив приznakот на директниот објект му се прирекува како резултат на *мислењето, личниот став* или *расудувањето* на говорителот, во вид на *оценка или проценка* на говорителот за приречената особина или како негов *субјективен впечаток*.

Мислењето и *ставот* на говорителот се застапени во конструкциите со сите глаголи од оваа група, но најчести се кај глаголот *croire*. Во македонските еквиваленти, овој признак се предава со глаголите *мисли* и *смета* како дел од декларативна реченица: *мисли дека/смета дека некој/нешто е некаков/некакво, со некаква особина/својство*, или во зависна именско-предикатска конструкција, со предлогот *за*: *смета некој/нешто за некаков/некакво, со некаква особина/својство*:

- (8) On *le croyait froid, iconoclaste, provocateur*. (елек. кор.)
(8а) Мислеа дека е ладен, иконокласт, провокатор. (н.п.)
(8б) Го сметаа за ладен, иконокласт, провокатор. (н.п.)
(8в) Важеше за ладен, иконокласт, провокатор. (н.п.)
- (9) Ils furent arrêtés par Simon Tempestras qui *jugea l'idée trop dangereuse*. (елек. кор.)
(9а) Тие беа уапсени од Симон Темпестрас кој сметаше дека *идејата* е премногу опасна. (н.п.)
(9б) [...] кој *идејата ја сметаше* за премногу опасна. (н.п.)
(9в) [...] кој *идејата ја оцени* како многу опасна. (н.п.)
- (10) Et tantôt je *me trouve sage*, et tantôt je m'accuse de lâcheté. (FR, 149)
(10а) Понекогаш *мислам дека сум паметна*, а понекогаш се обвинувам дека сум плашлива. (н.п.)
(10б) Напати се *сметам за умна*, а напати се обвинувам за страшливост. (СЖ, 53)
(10в) Напати се *мислам за мудра*, а напати се обвинувам дека сум плашлива. (н.в.)
(10г) Понекогаш *си се сметам за паметна*, а понекогаш се обвинувам дека сум плашлива. (н.п.)

¹ “Dans ce cas, en effet, le terme SN2 n'est plus à interpréter comme le sujet sémantique du prédicat second, mais bien comme l'objet d'un prédicat "complexe" formé par la combinaison du verbe et du prédicat X. D'un point de vue informationnel, le référent du terme SN2 peut alors faire partie [...] du focus prédicatif de la proposition“ (Tobback, 2005: 228).

- (10д) Понекогаш *се мислам* **паметна**, а понекогаш се обвинувам дека сум плашлива. (н.п.)
- (11) Nous, famille, amis et collègues, *estimons* **important d'attirer votre attention** sur son cas. (елек. кор.)
- (11а) Ние, семејството, пријателите и колегите, *сметаме дека е важно да го насочиме вашето внимание* на неговиот случај. (н.п.)
- (11б) Ние, семејството, пријателите и колегите, *оценуваме дека е важно да го насочиме вашето внимание* на неговиот случај. (н.п.)
- (12) La très bonne nouvelle, c'est que Dieu *me considère* **important**. (елек. кор.)
- (12а) Добрата вест е дека Бог *смета дека сум* **важен**. (н.п.)
- (12б) Добрата вест е дека Бог *мисли дека сум* **важен**. (н.п.)
- (12в) Добрата вест е дека Бог *ме смета за* **важен**. (н.п.)

Признакот *оценка* се среќава само во КАО со глаголите *juger* и *estimer*. Во соодветните македонски конструкции среќаваме декларативни реченици со глаголите: *смета, оценува, цени, проценува*, како и конструкции во кои глаголот *оценува* гради зависен именско-предикатски исказ со предлогот *како*: *Некој оценува дека некој/нешто е некаков/некакво, со некаква особина/својство; Некој некогаш/нешто го оценува како некаков/некакво, со некаква особина/својство*:

- (13) Nous *estimons* **les conditions** du marché très **favorables**. (елек. кор.)
- (13а) **Пазарните услови ги** *оценуваме како* многу **поволни**. (н.п.)
- (13б) *Сметаме дека условите* на пазарот *се* многу **поволни**. (н.п.)
- (13в) *Според наша проценка*, пазарните услови *се* многу **поволни**. (н.п.)
- (14) Le procureur *l'estime* **coupable** d'avoir tiré, mais a requis une dispense de peine. (елек. кор.)
- (14а) Обвинителот *проценува дека е* **виновен** поради тоа што пукал, но побара да биде изземен од казна. (н.п.)
- (14б) Обвинителот *оценува дека е* **виновен** поради тоа што пукал, но побара да биде изземен од казна. (н.п.)
- (14в) Обвинителот *го оценува како* **виновен** поради тоа што пукал, но побара да биде изземен од казна. (н.п.)

Што се однесува до *личниот впечаток на говорителот*, како признак од кој се тргнува при опишувањето на изгледот, особината или својството на референтот на директниот објект, него го сретнавме во конструкциите со глаголот *trouver*. Во нив, глаголот не е употребен со конкретното лексичко значење на: *découvrir quelque chose, quelqu'un que l'on cherchait* (наоѓа некој/нешто којшто/коешто го барал), туку со значење на: *considérer quelque chose de telle manière* (восприемање на нешто на некаков начин). Во соодветните конструкции, во македонскиот јазик, особината најчесто се предава со глаголите: *се чини, се гледа, изгледа, се стори, се виде, е*: *Некој/нешто некокому му се чини/му се гледа/му изгледа/му е некаков/некакво*:

- (15) Le fait est qu'il a trouvé **le livre exécrable**, [...]. (CV, 12)
- (15а) Несомнено е дека **романот** му се стори **одвратен**. (ПВ, 23)
- (15б) Факт е дека **романот** му се виде **одвратен**. (н.в.)
- (15в) **Романот**, без сомнение, му се чинеше **одвратен**. (н.в.)

(15г) Несомнено е дека *романот му беше одвратен*. (н.в.)

Од анализата на примерите се забележува, исто така, дека во КАО со овој тип глаголи се среќава исклучиво субјект обележан како [+живо суштество], додека директниот објект може да се јави во неколку форми. Имено, освен именска синтагма во определена форма или лична именка (17), најчесто во функција на директен објект се среќава замена за директен објект (18) или релативната замена *que* (19). Не е ретка ниту употребата на инфинитивна (20) и релативна дел-реченица (21) во улога на директен објект:

- (17) *Mystique jugea Forge responsable de la mort de son amie.* (елек. кор.)
(17а) Мистик *оцени дека Форж е одговорен* за смртта на неговиот пријател. (н.п.)
(17б) Мистик *сметаше дека Форж е одговорен* за смртта на неговиот пријател. (н.п.)
- (18) *Elle fut fort mal traitée par la cour de Versailles, où on la jugea laide et dépourvue du "bel esprit".* (елек. кор.)
(18а) Таа беше многу лошо третирана од Версајскиот двор, каде *ја сметаа за грда и непросветлена*. (н.п.)
(18б) Таа многу лошо беше третирана од Версајскиот двор, каде *ја оценуваа како грда и непросветлена*. (н.п.)
(18в) Таа навистина беше лошо третирана од Версајскиот двор, каде *беше сметана за грда и непросветлена*. (н.п.)
(18г) Со неа навистина лошо се постапуваше во Версајскиот двор, каде *сметаа дека е грда и непросветлена*. (н.п.)
- (19) *Il souligne également que les systèmes immunitaires, que l'on croyait simples, peuvent se comporter de manière complexe* (елек. кор.)
(19а) Тој, исто така, нагласува дека имунолошките системи, *кои се сметаа за едноставни*, можат да покажат комплексно однесување. (н.п.)
(19б) Тој, исто така, подвлекува дека имунолошките системи, *за кои се сметаше дека се едноставни*, може да се однесуваат на комплексен начин. (н.п.)
- (20) *Je voudrais bien que l'Église trouvât également naturel de faire pour vous ce que vous faites pour ces rats, après vous avoir aveuglé tout de même.* (CV, 62)
(20а) Многу би сакал и Црквата да *смета дека е природно да го стори за Вас она што Вие го правите за овие стаорци*, откако сепак ве ослепија. (ПВ, 105)
(20б) Многу би сакал и Црквата да *мисли дека е природно да го стори за Вас она што Вие го правите за овие стаорци*, откако сепак ве ослепија. (н.в.)
- (21) *Nous estimons indispensable que chacun puisse savoir qui bénéficie de ces aides et pour faire quoi.* (елек. кор.)
(21а) *Сметаме дека е неопходно секој да може да знае кој ја користи оваа помош и за која цел.* (н.п.)
(21б) *Мислиме дека е неопходно секој да може да знае кој ја користи оваа помош и за која цел.* (н.п.)

- (21в) *Оценуваме дека е неопходно секој да може да знае кој ја користи оваа помош и за која цел.* (н.п.)

Во примерите во кои директниот објект е претставен преку заменска форма, во вид на лична замена *le, la, les* или релативна замена *que*, атрибутот и директниот објект се раздвоени. Таа раздвоеност се толкува како тенденција за формално означување на разликата меѓу именскиот објект и реченичниот објект. Во тој контекст, Нилсон-Ел напоменува дека, од стилски аспект, во францускиот јазик секогаш кога постои можност за тоа, подобро е да се употреби конструкција како во примерите (22), (24) одошто конструкциите (23), (25):²

- (22) *Je ne le savais pas si malade.*
- (23) *Je ne savais pas Pierre si malade.*
- (24) *Luc, que je pensais plus tolérant.*
- (25) *Je pensais Luc plus tolérant.*

Причината поради која наведените примери се поприродни за францускиот јазик се поврзува со редоследот на зборовите кој кај нив многу поверно го одразува, од една страна, когнитивното раздвојување на предметот на мислењето и неговиот опис, а од друга страна епистемиолошката *антериорност* на објектот во однос на описот кој се дава за него (Nillson-Ehle, 1963, 127-129, во Riegel, 1991: 113).

Што се однесува до македонските конструкции кои се еквиваленти на француските КАО, во најголем број од примерите, со сите анализирани глаголи, како еквивалент ја среќаваме декларативната реченица, која во француските реченици претставува длабинска форма од која се изведени атрибутивните конструкции по пат на редуција на копулата.

Разликата меѓу КАО и соодветните декларативни реченици ја опишува Реми-Жиро. Имено, во атрибутивниот исказ со глаголи на мислење постои раздвоеност меѓу предметот на мислата и прирекувањето карактеристика на тој предмет. Тој аспект е отсутен во зависната декларативна реченица, која изразува воопштена, генерална, реченична содржина. Според Реми-Жиро, таа разлика може да се објасни преку фактот дека анафорскиот однос во атрибутивната конструкција е неграматикализиран, што придонесува за слабеење на врската меѓу двата реченични конституенти, односно меѓу директниот објект и атрибутот, зајакнувајќи го истовремено ефектот на раздвојување (Remi-Giraud, 1991: 200).

Генезата на овој тип КАО соодветно е опишана и кај Ригел: „Глаголот во атрибутивната реченица оперира во два различни домени кои во голема мерка се солидарни и каде што NI (објектот) има двојна, синтаксичка и интерпретативна улога. Одговорот на прашањето за тоа како е можно да се создаде ваква конструкција треба да се бара на ниво на когнитивните структури поврзани со глаголот во атрибутивната конструкција. Глаголот, во својата употреба во КАО, означува сложен когнитивен процес во рамките на кој SNo (субјектот) си создава некаква претстава за NI (објектот) и во рамките на таа претстава му припишува некаква, емпириски проверлива, особина или субјективна проценка. На тој начин, формата на реченицата ги претставува двата последователни моменти на припишување на особина на објектот: најнапред, екстрахирањето на самиот објект во вид на глобална претстава, потоа изделувањето на една компонента која е карактеристична за него“.³

² Примерите се преземени од Нилсон-Ел, во Ригел 1991: 113.

³ „Le verbe de la première phrase opère sur deux domaines distincts, mais largement solidaires, où NI

Тргувајќи од ова објаснување на Ригел, кога во македонскиот јазик постои можност паралелно да бидат употребени именско-предикатски конструкции со дативни форми и со декларативна реченица, иако тие се синтаксички блискозначни варијанти, многу поприродна би била првата опција. Такви примери наоѓаме во конструкциите со *trouver*:

- (26) Je **te trouve jolie** ce soir. (н. пр.)
 (26а) **Убава** *си ми* вечерва. (н.п.)
 (26б) *Мислам дека си* **убава** вечерва. (н.п.)
- (27) Il **la trouve à présent moins jolie**. (CV, 114)
 (27а) Сега *не му се чини* толку **убава**. (ПВ, 190)
 (27б) Сега *не му се гледа* толку **убава**. (н.в.)
 (27в) Сега *не му изгледа дека е* толку **убава**. (н.в.)
- (28) Personnellement, j'ai trouvé **ce film insipide**, vide de sens malgré la direction moralisante qu'ils ont bien voulu essayer de lui donner.
 (елек. кор.)
- (28а) Мене лично, **филмот** ми беше **безличен**, без содржина, и покрај тоа што се обиделе да му дадат поучна насока. (н.п.)
 (28б) Мене лично, **филмот** *ми се виде* **безличен**, [...]. (н.п.)
 (28в) Лично, *мислам дека* **филмот** беше **безличен**, [...]. (н.п.)
 (28г) Лично, *сметам дека* **филмот** беше **безличен**. (н.п.)

Имено, во исказите (26а), (27а), (27б), (28а), (28б), значењето на *trouver* е посубјективно за разлика од декларативните искази, во кои *trouver* означува објективен став, мислење на говорителот (26б), (27в), (28в), (28г). Иако во примерите од овој тип, во македонскиот јазик како почест еквивалент се среќаваат декларативни искази, субјективноста на која упатуваат француските примери, според нас, подобро се пренесува со именско-предикатска конструкција и со слободен датив⁴. Поради близината на конституентите во линерната структура, со ваквиот тип искази многу поверно се предава, пред сè, синтаксичката структура на француската конструкција, што се пренесува и на план на содржината.

Се согласуваме со Ригел дека иако атрибутивната реченица и декларативниот исказ пренесуваат иста информација, тоа го прават на различен начин, односно не се еквиваленти од комуникативен аспект. Имено, именско-предикатските конструкции со дативна форма, се поприродни и поприфатливи затоа што во нив, за разлика од декларативниот исказ, се упатува на директен, перцептивен или искусствен однос меѓу референтите на субјектот и на директниот објект.

joue un double jeu syntaxique et interprétatif. Comment un tel type de construction est-il possible? La réponse se situe au niveau de des structures cognitives associées au verbe de la CAO. Croire tel qu'il est employé dans (48) (атрибутивна конструкција), dénote un processus cognitif complexe par lequel No se donne une représentation de NI et, dans le cadre de cette interprétation, lui attribue une propriété empiriquement vérifiable ou une évaluation subjective. La forme de la phrase traduirait alors [...] les deux moments successifs de l'assignation d'une propriété à un objet: d'abord la saisie de l'objet lui-même sous la forme d'une représentation globale, puis l'extraction d'une composante caractéristique“ (Riegel, 1991: 111-112).

⁴ Слободниот датив претставува форма, со која, според Минова-Ѓуркова, се означува лицето или предметот на кое му се припишува особината означена со прирокот (Минова-Ѓуркова, 2000:206). Ние сметаме дека во именско-предикатските конструкции со овој датив се укажува и на односот на говорното лице кон соговорникот или кон содржината којашто се соопштува, што одговара на дефиницијата за етички датив.

Во согласност со тоа, и во следниве примери, кои ги наведува Ригел, конструкциите (29) и (31) се поприватливи од (30) и (32) затоа што преку нив поверно се пренесува непосредното густативно или психосензорно искуство (Riegel, 2006: 43).⁵

- (29) Je trouve **votre sauce** trop **épicée**.
(29a) Вашиов сос *ми е* многу **зачинет**.
- (30) Je trouve que **votre sauce** est trop **épicée**.
(30a) Мислам дека **вашиов сос** е многу **зачинет**.
- (31) Je me sens un peu **triste** ce matin.
(31a) Се чувствувам малку **тажна** утрово.
- (32) Je sens que je suis un peu **triste** ce matin.
(32a) Чувствувам дека сум малку **тажна** утрово.

Декларативната реченица се среќава како чест еквивалент и на КАО во кои глаголите се употребени како рефлексивни (33), (34):

- (33) Elles se sont jugées **incapables** de tout faire. (елек. кор.)
(33a) Тие сметаа дека не се **способни** сè да направат. (н.п.)
(33б) Тие мислеа дека не се **способни** сè да сторат. (н.п.)
(33в) Тие се сметаа за **неспособни** сè да направат. (н.п.)
- (34) Argan se croit **malade** et ne peut vivre sans être entouré de médecins.
(елек. кор.)
(34a) Арган мисли дека е **болен** и не може да живее без да биде опкружен од лекари. (н.п.)
(34б) Арган си замислува дека е **болен** [...]. (н.п.)

Во македонските еквиваленти на КАО со повратни глаголи, во коишто е употребена декларативна конструкција *мисли/смета дека, си замислува дека*, мислењето на субјектот се предава без да се изнесува став, оценка за него. Наспроти тоа, во француската атрибутивна конструкција се добива впечаток дека за зборуваачот ова мислење не е многу засновано. Во овој контекст, Ригел дополнува дека разликата меѓу двата вида конструкции е

⁵ Наспроти ваквите примери, Ригел наведува други глаголи, како: *constater, observer, vérifier, démontrer, prouver*, кои не подразбираат директен искусвен однос меѓу субјектот и објектот. Заради тоа, кај нив како дополнение не се јавува редуцирана атрибутивна реченица туку декларативна реченица, во која постои граматичка раздвоеност меѓу субјектот на главниот глагол и вметнатиот субјект во декларативната реченица (Riegel, 2006: 41):

- *Paul a demontre la terre ronde.
*Павле ја докажа земјата тркалезна.
Paul a demontre que la terre est ronde.
Павле докажа дека земјата е тркалезна.
- *J'ai constate la chambre vide.
*Ја констатирав собата празна.
J'ai constate que la chambre était vide
Констатирав дека собата е празна.

поврзана со кореферентноста на субјектот и директниот објект. Според авторот, во конструкциите со повратен глагол, таа кореферентност доведува до тоа субјектот експлицитно да ја создава претставата за себе, која, на тој начин, во голема мера добива карактеристики на субјективност, и со неа на некој начин го „контаминира“ описот кој го дава истиот тој субјект за сопствената претстава. Овој значенски ефект не е присутен во конструкциите со декларативна реченица, во кои, иако се кореферентни, субјектот кој го дава описот и субјектот кој се опишува не фигурираат во иста пропозиција. Во овие конструкции, се добива впечаток дека субјектот кој го дава описот не ја создава претставата за самиот себе туку изнесува општ глобален суд (Riegel, 1991: 114).

Освен декларативната реченица, како еквиваленти на КАО, со глаголите од разгледуваната група, може да се јават и зависни, предлошки именско-предикатски искази. Имено, кај КАО со сите глаголи кои се претставници на разгледуваната група, се среќава именско-предикатска конструкција со глаголот *смета* и сврзникот *за* (35а), (36а):

- (35) Nous *nous estimons libres* d'émettre des opinions. (елек. кор.)
 (35а) *Се сметаме за слободни* да даваме мислење. (н.п.)
 (35б) *Сметаме дека сме слободни* да даваме мислење. (н.п.)
- (36) Bien que méfiante et suspicieuse à l'égard des humains, *qu'elle considère primitifs et irrationnels*, elle a développé un profond respect pour le capitaine Archer. (елек. кор.)
 (36а) Иако беше недоверлива и се сомневаше во човечкиот род, *кој го сметаше за примитивен и нерационален*, таа разви длабока почит за капетанот Арчер. (н.п.)
 (36б) Иако беше недоверлива и се сомневаше во човечкиот род, *за кој сметаше дека е примитивен и нерационален*, [...]. (н.п.)

Кај конструкциите со глаголите *juger* и *estimer*, како еквивалент во македонскиот јазик, се среќава зависен именско-предикатски исказ со предлогот *како*:

- (37) Nous *estimons nos évaluations correctes*. (елек. кор.)
 (37а) *Нашиите проценки ги оценуваме како точни*. (елек. кор.)
 (37б) *Сметаме дека нашиите проценки се точни*. (елек. кор.)
- (38) *L'Union européenne est jugée "moderne" et "démocratique"* par plus de 60 % des Français. (елек. кор.)
 (38а) *Европската Унија се оценува како модерна и демократска* од страна на 60% од француската популација. (н.п.)
 (38б) Шеесет проценти од француската популација *ја оценуваат Европската Унија како модерна и демократска*. (н.п.)

Како што видовме, за македонскиот стандарден јазик, вообичаено е за глаголите *мисли* и *смета* да конотираат зависна предлошка фраза во функција на именски дел (*мисли за*, *смета за*). Сепак, кога се работи за конструкциите со глаголот *croire*, многу често, освен зависните именско-предикатски конструкции, во македонскиот јазик се користат и нестандартни, колоквијални изрази, кои вклучуваат употреба на независни, беспредлошки конструкции (39б), (39д), (40г). Во таков случај, според Цветковски: „*Се работи за необична рекција во нашиот јазик, во која се препознава влијание на српскиот или хрватскиот јазик, каде беспредлошкото дополнување на глаголот со именски дел е сосема вообичаено и му конкурира на предлошкиот начин на дополнување*“ (Цветковски, 1988:37):

- (39) Franchement, je **les croyais plus malins** que ça. (елек. кор.)
 (39а) Искрено, **ги мислев за поитри**. (н.п.)
 (39б) Искрено, **ги сметав поитри**. (н.п.)
 (39в) Искрено, **ги сметав за поитри**. (н.п.)
 (39г) Искрено, **мислев дека се поитри**. (н.п.)
 (39д) Искрено, **ги мислев поитри**. (колокв. фор.) (н.п.)
- (40) On **les croyait fragiles** mais, comme toute l'équipe s'est mise à défendre, le PSG est devenu très difficile à surprendre. (елек. кор.)
 (40а) **Ги мислеа за слаби**, но кога целиот тим се стави во одбрана, стана тешко да се изненди PSG. (н.п.)
 (40б) **Ги сметаа за слаби**, но [...]. (н.п.)
 (40в) **Мислеа дека се слаби**, ама [...]. (н.п.)
 (40г) **Ги мислеа слаби**, ама [...]. (колокв. фор.) (н.п.)

Наместо заклучок, би сакале направиме кратко резиме на главните особености и резултати од анализата на овој тип КАО и нивните еквиваленти во македонскиот јазик. Имено, основна карактеристика на овие конструктории претставува епистемичната модалност затоа што во сите нив е присутен личниот впечаток на говорителот, во форма на мислење или расудување, лична оценка или проценка на говорителот за приречената особина. Во македонските еквиваленти конструктории, во најголем број од случаите, овој признак се предава со глаголите мисли и смета како дел од декларативна реченица.

Разликата меѓу атрибутивниот исказ со глаголи на мислење и еквивалентната декларативна реченица се состои во тоа што во атрибутивниот исказ постои раздвоеност меѓу предметот на мислата и прирекувањето карактеристика на тој предмет. Тој аспект е отсутен во зависната декларативна реченица, која изразува воопштена, генерална, реченична содржина.

Во случај кога кога во македонските еквивалентни конструктории, посебно кога се работи за конструктории со глаголот *trouver*, има можност за паралелна употреба на именско-предикатски конструктории со дативни форми и со декларативна реченица, треба да се претпочита првата варијанта. Имено, исказите со дативна форма многу поверно го предаваат директниот, перцептивен или искусствен однос меѓу референтите на субјектот и на директниот објект отколку декларативната реченица (*Je te trouve jolie ce soir.* (н. пр.) → Убава **си ми** вечерва. (н.п.) наспроти **Мислам дека** си убава вечерва. (н.п.)).

Покрај декларативната реченица, како еквиваленти на КАО од овој тип се среќаваат и зависни, предлошки, именско-предикатски искази, како: смета за и мисли за. Кај конструктории со глаголите *juger* и *estimer*, како еквивалент во македонскиот јазик, се среќава зависен именско-предикатски исказ со предлогот како.

Во чести случаи, посебно кога се упатува на некаква семантичка опозиција, односно одрекување на очекувањето во овие француски конструктории, како македонски еквиваленти се користат и нестандартни, колоквијални изрази, со независни, беспредлошки конструктории за кои би можело да се смета дека се влијание од српскиот и хрватскиот јазик.

Скратеници:

н.в.-	наша верзија	CV-	“Les caves du Vatican“
н. пр.-	наш пример	ПВ-	„Подрумите на Ватикан“
елек. кор.-	електронски корпус		
н. п.-	наш превод		
FR-	“La femme rompue“		
СЖ-	„Скршена жена“		

Користена литература:

- Минова-Ѓуркова, Л. 2000. *Синтакса на македонскиот стандарден јазик*. Скопје: Магор.
- Цветковски, Ж. 1988. *Именскиот прирок во македонскиот јазик*. Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“.
- De Gaulmyn, M., Remi-Giraud, S.1991: *A la recherche de l'attribut*. Lyon: PUL.
- Le Goffic, P. 1993: *Grammaire de la phrase française*. Paris: Hachette Éducation.
- Riegel et al. 1994: *Grammaire méthodique du français*. Paris: PUF.
- Remi-Giraud, S.1991: “Adjectif attribut et prédicat, approche notionnelle et morpho-syntaxique“. *A la recherche de l'attribut*. Lyon: PUL. стр.151-207.
- Tobback, E. 2004-2005: *Les constructions à attribut de l'objet et le marquage de la relation prédicative seconde*. Ghent.
- Tobback, E. 2008. “La structure à attribut de l'objet des verbes d'attitude propositionnelle: réflexions sur le rôle du verbe“, *Travaux de linguistique*, n° 57, 73-88.
- Интенцијално-синтаксички речник на македонските глаголи. Ред. Снежана Велковска, II-VI, Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Петков-Мисирков“, 2001.

Извори:

- Електронски корпус: http://wortschatz.uni-leipzig.de/ws_fra/
- Електронски корпус: http://fraise.it/n_index.jsp?l=1
- De Beauvoir, S. “La femme rompue“, Gallimard, 1978.
- Де Бовоар, С. „Скршена жена“, Детска радост, Скопје, 1995. (Превод: Слободанка Колемишевска).
- Gide, A. “Les Caves du Vatican“ (електронска верзија).
- Жид, А. „Подрумите на Ватикан“, Магор, Скопје, 2010. (Превод: Елисавета Поповска)